

Изази неђељом.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУ-
СТРО-УГАРСКУ (с БОС-
НОМ и ХЕРЦЕГОВИНОМ)
на годину 6 ф., на по год
3 ф., на четврт године 1 ф.
и 50 новчића.

За све остале земље у
ЈЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на
годину 20 франака, на по
године 10 франака, на чет-
врт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

Л И С Т З А П О Л И Т И К У И К Њ И Ж Е В Н О С Т .

Преплата шаље се у пла-
ћеним писмима непосредно
администрацији „Гласа Цр-
ногорца на Цетиње, а може
се и картом упутницом на
пошту у Котор. Дописи по-
шту се уредиштво. Руко-
писи се не враћају.

За огласе плаћа се од
реда 5 новчића. За веће а
на дуже вријеме мање.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛ. ЦРНОГОРЦА“.

ЗЛАТНИ ПРАГ, 13 јан. — (Брзојави тога дана закаснили су за прошли број.) — Тесар потврди устав чешке академије наука, именовао је свога брата, надвојводу Карла Лудвика, заштитником академије.

АТИНА, 13 јан. — Велике ма новре биће на прољеће. Један дио запаса биће у стајаћој војени, које има много. Сазив запаса изазвао је у први мах мишљење, да влада неће више да чека. Крићански усекони ниту од владе брод и цебане да иду на Криту и да је бране. Обавијештени се боје да ће устанак почети мјесеца марта. Краљевић Ђорђе именовао је за поручника у морнарици. Новине жестоко нападају владу ради избора за рачунски суд, и јавно је мишљење много узнемирено. Говори се да ће безбојно министарство распустити скупштину.

ЦАРИГРАД, 13 јан. — Риза-паша постао је валијом у Бруси. Остале оглашене промјене нијесу се збиле.

БЕРЛИН, 13 јан. — Бисмарк је дошао амо. Председавао је пруском вијећу, па је пошао да извјести Цара. Иза тога је било крунско вијеће под предједништвом Царевим. Службени лист јавља, да је Цар даровао бив. српском посланику Христићу (Милану) велики крст круне (Кронеорден).

ПАРИЗ, 13 јан. — Њеки Нико-ла Нотовић из Москве предао је париском гувернијеру Ђенер. Сосијеру писмо, у коме га хвали као првога који је препоручио француско-руски савез. Руски родољуби су, вели, наредили Нотовићу да преда Сосијеру заставу са натписом: Бог благословио савез руско-француски. Ђенеро је одговорио, да му војни закон забрањује примити Нотовићев дар, по ће некади допустити у војнога министра.

БЕЧ, 14 јануара. — „Polit. Cor-respond.“ дознаје из поузданог извора, да није истинит глас из Атине о новој безбојној влади која би распустила скупштину. Значај новог сазива запаса грчког много се преувеличава, јер то није ништа ванредно, по је наређено у буџету.

БЕРЛИН, 14 јан. — Рајхстаг је, при трећем читању, одбацио закон о социјалистама, са 169 против 98 гласова. Бисмарк није био у скупштини. Исто је вече Цар прочитао поруку којом се распустила царев. скупштина. Цар захваљује нар. посланицима што су помогли умножењу и утврђењу војне снаге те учинили да се Њемачка може заузети за добра мира и просвјете. Напомиње како је скупштина радила да се поправи стање радника и да ће то бити прва дужност Царева.

ЗЛАТНИ ПРАГ, 15 јануара. — Састанак посланика њемачких и чешких и великих посједника примио је погодбе бечке конференције.

БУКУРЕШТ, 15 јан. — У одбору конзерваторскога клуба, поред све сплетке дисидената, изабрат је стари одбор. једногласно, у коме је виши-на пријатеља владе и три министра.

БИОГРАД, 15 јан. — Потврђује се глас, да ће влада некади од скупштине накнадни зајам од преко два милиона, да купи топове и цебане.

ЗЛАТНИ ПРАГ, 15 јан. — На састанак старочешкога клуба дошао је

јучер, на подне њемачки посланик Шмајкал те пажљиво жељу да погодба уроди живо жељеним миром. Шмајкала су топло примили. Иза тога дошли су Ригер и кнез Карло Шварценберг у њемачки клуб, гдје су лијено примљени. И на састанку великих посједника конзерватора примљен је Шмајкал исто лијено. Данас је погодба чешко-њемачка службено објављена.

ПЕТРОГРАД, 16 јан. — У гу-бернији казанској глад је све виша. И у воронјенској (?) губернији појавила се глад.

БЕЧ, 16 јан. — Све бечке новине радују се чешко-њемачкој погодби „Нов. сл. Преса“ изјављује, да је то успјех коме се ни највише оптимисте нијесу смјеле надати. Не потврђује се да ће бити промјене у влади ил' у чешком намјесништву. У Бургу је био свечан објед на дан рођења њемачког Цара. Ту бјеше њем. вел. посланик кнез Раје са цијелим посланством, Калноки и Тафе. Тесар је нашо у здравље Цара Вилхелма II.

ОДЕСА, 16 јан. — Умро је Ђенеро Раденки.

ПАРИЗ, 16 јануара — „Temps“ јавља, да су списи о спору између Француске и Холандије о граници у Гужени у рукама рускога Цара. Још се не зна, хоће ли Цар хтјети да суди.

БИОГРАД, 17 јануара — Лист „Agence de Belgr.de“ изјављује, на основу поузданих извјештаја, да је сасвим неоснован од опозиционих новина разнесени глас, као да ће се мобилизација војска, вратити у службу Ђен. Хорватовић и одмах сазвати скупштину да одобри трошкове мобилизације, и да се дижу утврђења око Зајечара, што се тобоже купи бугарска војска. Једино је истина, да ће влада некади накнадни зајам за правилну допуну артиљерије. Још се не зна колико ће се некади.

ПАРИЗ, 18 јан. — „Temps“ дознаје из Сриједна, да је Бугарска влада наумила подићи нови зајам, да плати Русији остатак војних трошкова.

Међу члановима царинског одбора имају 13 за слободну трговину, 39 за заштитно начело, ови су противни обнови трговачких уговора.

БУКУРЕШТ, 17 јан. — Влада је побједила у пакнадним изборима, на 10 избора има 5 владиних. Опозиција је покушала чинити переди при избору у Фокиану, по није успјела.

ХЕЛСИНГФОРС, 17 јан. — Пропошени гласови као да се наумило окривити самоуправу Финландије, сасвим су неосновани. Устаповљеном одбору само је задатак, олакшати жељезнички саобраћај и пронаћи, како да се уклоне разлике у царини, повцу и пошти.

ХАГ, 17 јан. — У првој камари јавља министар иностр. дјела, да се позвани судија (новине су именовале рускога Цара) у пограничном спору између Суринаме и франц. Гужене, није примио суда.

БЕЧ, 18 јан. — Пролазећи за Биоград, бавио се овдје Г. Гавро Вуковић два дана. Имао је дуга и подробна разговора са начелником Себе-ли Марићем и био је примљен у гр. Калнокије.

БИОГРАД, 18 јан. — Г. Гавро Вуковић дошао је у Биоград. — Начелник уминистарству грађевине, Д. Стојановић, постављен је за управни-

теља српских државних жељезница.

СРИЈЕДАЦ, 18 јан. — Глас париског „Temps“-а о новом зајму ради исплате руског дуга, сасвим је измишљен.

ПАРИЗ, 18 јан. — Брзо ће иза-ћи брошура пуковника Стофела о бу-дућем савезу француско-њемачком. Сто-фел нише да Нијемци врате Францу-ској Алсасију и Лотарингију, па да се удруже против словенства. — Данас је био пуни састанак републиканца свијех врста левице. Ријешено је да се састају пошљедње сриједне сваког мјесеца. Једнак је изјављено као о-сновна језгра програма: одржање при-мјене војног и школског закона, обра-на суверенитета народа против приста-лица краљевства, царства и диктатуре.

СРИЈЕДАЦ, 19 јануара. — Гла-сови српских новина о мобилизацији бугарске војске и утврђењима на бу-гарској граници према Србији, сасвим су измишљени. Повод је тијем гласо-вима у смјеру српске владе да нише од скупштине зајма на војну опрему.

ПАРИЗ, 19 јан. — „Temps“ пот-врђује да је Цар одбио понуђено му суђење у питању пограничном у Гу-јени. „Temps“ додаје, да то није кри-ва Француска која се сасвим подло-жила суду Цареву, по Холандија која је стављала неке погодбе на које Цар није могао пристати.

„Temps“ сматра први састанак гађача као замку републичкој већини, па да се да неће успјети. — Све по-гуде потврђују неуспјех тог састанка.

Камара је оборила, са 253 про-тив 219 избор конзерваторског нар. посланика Сороа, што је пристиљавао своје раденике да гласају на њега.

Примили смо, добротом једног пријатеља, *) број 4 новосадеке „За-ставе“ од 9 јануара о. г., у ком се, ради наше тужбалице за Мином Димитријевићем, а под насловом: Две три „Гласу Црногорца“, записује за др Лаза Костића, те објашњава његовом нежељеношћу, што „не може да разуме, како то човек може да у-стане у одбрану части своје жене.“

Тога ради не биемо прозборили ни ријечи „Застави“. То је једино лично питање на које се „Застави“ свидјело да сведе наше тужовање, што се по-восадско црно неђело, каква нема у историји јевропског новинарства, могло догодити међу Србима.

По „Застави“ није тога доста, она задјијева и народ црногорски, го-ворећи:

„Кад др. Лаза Костић сам не зна шта је то напајај на туђу кућу, туђу породицу, требао је, прије него што је пресуду своју изрекао, првога Црногорца, кога би нашао на Цетињу, да зашита, шта значи то, и шта би он (тај Црногорац) у таквом слу-чају чинио. По да не биемо кварили компо-зицију (sic) дру. Лаза Костићу, сво ћемо му ми одавде из Војводине тек само напоме-нути, шта би тај Црногорац рекао. Рекао би: Господине докторе, „образ чувај а не чувај глас“ — црногорска.“

Ми смо учинили по наредби „За-стави“ и сво што нам Црногорци одговорили, којима смо разложили

*) Простом напоменом, да „Заставе“ нијесмо никада примали, нијесмо хтјели замјерити управи тог листа. Лијено смо знали да су јој аустријске власти засту-пиле пут. За што нам се она правда, то не знамо. Већ ако није да нас научи да на овоме свету постоје нека међународна права? То откровеније сасвим додикује смјерности и пристојности сие најома-дијескије „омладино“, у чијим се рукама садашња „Застава“ тако славно „вије.“

ствар, и по вашој и по „Браниковој“, па и по нашем познавању људи и прилика:

„Не тичите црногорског образа да њим покријете своја грдила! Срамнога је свака част која се мора бранити самртним гријехом; а сваком остаје црн образ који је кренуо да га пере крвљу мучког убиства.“

Даље се жали „Застава“ што смо је ми назвали „сада ваистину кр-вавом“, те вели:

„Добро је, што је и др. Лаза Костић усвојио неке речи Јоте Грујића. Овај никад друшчије није ни називао „Заставу“; сад долази др. Лаза Костић и утврђује Јоту у мишљењу му. То је сасвим добро. Запамтићемо то; можда ћемо се још кадгод ерести са дром Лазом Костићем.“

Застава је „крвава Застава“ ријеч Јоте Грујића, постала иза убиства у коштуњаку и тада јамачно колико кле-ветна толико и мрска. По ко је обр-нуо клевету у истину, ко је „утврдио Јоту у мишљењу му“? Није Лазо Ко-стић својим сузним пером, по ваистину Јаша Томић својим крвавим пожем. Или зар није доста, да какав уредник убије човјека својом руком, па да му се лист може назвати крвавим? Колико би љу-ди требало да поколе тај новинар, па да и „Застава“ призна, да је која кап крви пала и на његов лист?

С ким ће се „Застава“ свога ви-јека још „сретати“, то Бог свети зна. Ко је писмен, нека прочита одјељак „Из новина“ у овом петом листу, и у том одјељку извадак из „Српског На-рода“ дра Јована (Јоте) Грујића, па ће лијено видјети, ко је „Застави“ већ пошао у сретанье.

Гледајући то сретанье, ми се за навијек уклањамо испред „Заставе“: При такој срећи, што ће им трећи!

И з н о в и н а .

Први број „Браников“ од ове го-дине (4 јануара) доноси овај значајни чланак:

Погибија Мише Димитријевића и не-ко јадно српско новинарство.

Тешко сваком народу, којег на један мах двије несреће задесе. Два страшна грома ударила су на Туцин-дан посред големих породице, која се зове народ српски.

Крвави Туцин-дан донесе нам жало-сно бадње вече и претужне божићне праз-нике, које на све стране пратише вреле сузе и тешки уздаси, што су замијенили веселе божићне пјесме.

Тога несретнога дана подиже се муч-ки убица Јаша Томић, те као бесомучна звјер појури на жељезничку станицу гура-јући се као фурија кроз свијетну, докле није досеио до Мише Димитријевића, којем на груди падне и у њих сјури са двије огитрице наопитрен грдни ловачки нож. Од тог смртоносног удара Миша Димитри-јевић издахнуо је за 15 минута, а његов мучки убица, који ни једне каесте рије-чи није проговорио прије по што је ово грозно убијство из-вршио, као крвожедна звјер шапаше по-новити и други удар, да га не задржаше.

На оваке ужасне вијести лијела се варош узрујала и потресла а без разлике ијере и народности, свако се грозио од таквога чина, осуђујући виновника најжеш-ћим гнушањем.

Још се нисмо ни опоравили од првога пренераза, којим нас задеси ово мучко убијство, што нас је као људе тугом ие-пунило, а као Србе незаслуженим и наба-ченим срамом облило, што се међу нама могаоше наћи тако ниска и покварена ду-ша да замисли и изврши ужасни злочин — али нас већ сустиже и страшна божија казна у виду оног јалног на жалост срп-ског новинарства, које мјесто правичног гнушања да осуди, подиже се још да бра-

ни, правда и узноси ово и свака убијства! То је грдна прна пјега на јавном моралу у народу нашем, кад оваки злочин могао у нашем друштву наћи још и својих бранилаца!

То је подигло копрену, која је много наше зло застирала, те сад сваки родољуб и народни пријатељ може да види нешто, о чему је пређе једва слутило могао. Таку поквареност у душевну пустош у сваком погледу могли су да посјеју у народу нашем само они његови синови, као што бјеше Јаша Томић и њему подобни. Они су вриједно на томе радили, свом жестоким распаљеном фанатизма свога, који није бирао срећва да обори све, што му на пут стајало и отпор давање.

Томе су доказ небројени они шкандалозни прикази на јавним скупиштинама и другим народним састанцима, којој насртљиво и безобзирно изазиваху у друштву нашем ти нови самозвани пријатељи народни. Али у ствари дајући маха заведеној свјетини, они су само убијали и потирали сваку врлину и племенитију мисао, која се у народу нашем указиваше.

Само така радња и таки зли дуси могли су да сиреме мучко убијство на Туцин дан, за које нека одговарају пред богом, пред народом и потомством.

Но кад је на жалост, така опачина избила на површину нашег јавног народног живота, света је дужност свију екупа и сваког појединог члана и родољуба народног, да подигне свој глас у одбрану јавнога морала и свију осталих врлина народних, које су нам заједничка светиња, без којих тешко народу данас па до вијека.

Наше новинарство бјеше негда узор родољубља и сваке честитости људске, коју са висине своје у народ сјајаше и тиме га уздизаше, да су наши претци могли и кад би били створити све оно, чиме се ми као њихови потомци данас поносимо и дичимо. На челу тих дичних наших етарих новинара и данас свијетло као двије јасне звијезде на српскоме небу имена Димитрија Давидовића, творца државне самосталности и слободе у Србији с оне стране и Тодора Павловића, ријетког трудбеника око „Матице Српске“ и др. народних установа са оне стране Саве и Дунава у народу нашем. Њихове свете сјени са својих вишња небеских погледају данас сузним очима на оне мајунше душе, којима је у дно пала једна од најсветијих људских задаћа да руководе јавно народно мишљење и да му правац дају и означају, како су слабе и неспособне према својој узвишеној позиви, а страдне, накосно и партијичне према правој истини, коју би требале да заступају и бране.

У очи највећих народних празника, проли се братска крв и насилнички једним мучним ударом онтог братаубилачкога ножа одузима се драгоцјени живот једном од најврснијих и најотличнијих народних синова, па за тако двоструко грозан и крвав злочин један дио нашег новинарства и јавних гласила у Србији и на овој страни, нема да подигне своју најжесточију ријеч, па да гнушањем осуди и жигосе такм сраман чин, него још брани и повлађује несретном убијци.

Но има још нешто није и подије од тога, а то су оне њихове лажи и извртања, које на очиглед истини и правди подмећу разним измишљотинама, да тиме макар само тренутно запарују и обмане оне читаоце својих листова, који би својом здравом памећу могли продријети до јасне и праве истине.

ЛИСТАК „ГЛАСА ПРИГОРЦА.“

ПРИ УКОПУ

МИТРА ПЛАМЕНЦА.

Једну грану ловорике

С Пламенчевог перивоја,

Ево земља затрпава

Сад у мрачна њедра своја!

Па зашто је она прима

У то мрачно своје њедро?

Те јој скрива ови свијет

Те јој скрива небо ведро.

Кажи смрти, клета смрти,

Јеси ли ти ово крива,

Те се ова мила грана

Сад у мрачну земљу скрива?

Таким лажним извртањем праве ствари, они су ишли на то, да ублаже и смање сам злочин, који се сакрити ни умањити не може. А својим славопојима пророку и мученику своје, показали су народу самом ону другу грдну љуту рану, која може да буде страшнија и ужаснија од оне што је на Туцин дан на убицу изиша, ако се сам народ својим свјесним и презвеним држањем у посљедњем часу не тргне од оних што га на странутицу заводе.

Народ српски мора горко закукати ако му и даље стану изводити пјесме и славопоје убицама оне нове пјесничке(?) величине, које су свој злосеретни рад одпочеле у неким прекосавским листовима, на срамоту и поругу српске књије и новинарства народног.

Та и кад би било све онако, као што они сада лажно изврћу, хотећи тиме да представе ствар у другом неком часијем облику — зар нема за поштена човјека друга и часнија пута до убилачког пожа, којег се у свакоме народу лађају само дупежи из најнижих и најпокуваренијих слојева друштвених, а сав остали свијет са највећим гнушањем одвраћа лица својега од таквих ужасних јунака, који никад нису ни могли ништа племенитије у својој души имати.

Није Јаша Томић убио само једној удовици љубљеног друга, несретној сестри јединога брата од заклетве, а старим родитељима једину потпору и утјеху врлог сина, с којим су се праведно поносили, него је убијца са Мином Димитријевићем убио један тако риједак и свијетло карактер правога народнога поборника, којег бду у борби за народ загријеваде и на рад подстицале једино најплеменитије жеље и узвишене тежње за бољитком свога народа.

Таки живот могао је покосити најгђи дунманим народа нашег, у тренутку кад су баш тако нужни народни борци, какав бјеше Миша Димитријевић, који као такав припадаше више цијеломе народу српском него својој породици.

Па кад је један дио српског новинарства тако ниско пао, да га руководе дјечурлија болесних мозгова, који се одушевљавају и соколе грозним дјелима, злочиначким убијствима, зар да беније народа српског не пролије плаху сузу у брзи за будућност народну, која мора бити кобна, ако је и даље буду водили и руководили оваки јадни синови, као што су они у српском новинарству, те им је узор карактерности и свега осталог Јаша Томић.

Тешко омладини српској, која се буде и на даље одушевљавала таким учи тељима, те у њима своје узоре буде тражила. Али јасно и васцијелом народу српском, ако на својим грудима буде и даље одгајивао таки подмладак, који и себи и народу својоме као таквоме гроб сирема.

Што ми на срцу бјеше рекох и снасех душу своју.

А. Пајевић.

О самом уморетву јавља управо невјеројатном краткоћом „Застава ово:

„Је ли морало бити. Данас у 1/4 12 прије подне дошло је између уредника овога листа и власника „Враника“ до катастрофе. Је ли морало бити?! Читаоци нашег листа, којим је та ствар по нашим извјештајима у неколико позната, сјетит ће се да се овај грозан случај догодио уследи оним много епомиљаног шема. Димитријевић је рањен и, као што чу смо,

за мало послје тога и умро. Биљежи под првим утиском оволико — у идућем броју саопштит ћемо ствар поближе, а држат ћемо се начела: нека дјела говоре.“

Каћанскова „Велика Србија“ овако оплакује Мишу Димитријевића:

На дан 23. Дец. ов. г. погинуо је у Новом Саду на жељезничкој станици Миша Димитријевић од убилачке руке Јаше Томића.

Овај грозан догађај помутио је радост Божићних празника у цијеломе српском народу с ове и с оне стране Дунава и потресао до дубине душе свако њежније срце.

Овај жалосни догађај и сузине је важан и озбиљан да би требало говорити о њему под првим утисцима а без свеестраниг обавјештења о њему свој суд изрицати.

Овај догађај сам по себи и не удазећи дубље у саму суштину његову довољно је тужан и жалостан да потресе и ожалошти.

Ми ће мо се овај пут уздржати од сваког даљег разлагања и описивања овог догађаја, не желећи да при ступању у нову наде нову годину узнемирујемо духове и раздражујемо и онако довољно раздражене страсти. Ми ће мо о овом жалосном догађају говорити у идућим бројевима, изнијећемо цео ток догађаја и изрећићемо колико можемо објективније наш суд.

Први дан Нове године треба да буде дан љубави, дан слогe и наде у бољу будућност, с тога бацимо за сада копрену заборава преко овог тужног догађаја.

А ти бдиједа сјени прости, опрости што овај пут о теби тако мало говорим онда кад би требало да сам неисцрпљив; још и ову једну жртву понесем са собом у вишем циљу за народ твој, који си толико љубио.

Ја знам ти ћеш ме разумјети и опростити ми.

Остављајући за собом стару Годину и овај тужан догађај, прими од нас још једно топло с Богом и увјерење да ће у будућности твоје свијетло име вазда блистати у успоменама српског народа.

Др. Јован (Јота) Грујић, у Н. Саду, који је био затворен због сумње да је учествовао у покрађи оставише патријарха Германа, пустио је на слободу први дан Божића и одмах је наставио издавање свога листа „Српски Народ“. У том првом броју слави он своје ослобођење и радује се погибији Мише Димитријевића. У броју 2 од 6 јануара ове год. доноси пети „Српски Народ“ члапак под насловом „Позор“, из кога видимо ова много значајна мјеста:

Кад су се догодиле саблазни у Ср. Карловцима и у Н. Саду са затварањем на пријаву клеветничку; — „П. Лојд“ врло је добро пријетило, да се закључак о сазиву народноцрквенога сабора под врло кобним ауспонијама обавља. На то су новосадске новине нашле за добро све без разлике да пријете, да то великим духовима ништа не смета. Наравно, повезати вође клерикалне странке и побацати их у затворе то је самозваним народњацима добро дошло. Но Бог — богује! — Како изгледа данас у средини једне и друге народњачке котирије.

Шта личека Мишу Полита, шта ли Илију Вучетића. Јер цео свијет зна, да је Миша Димитријевић само био издирао ова два велика господина!! Прави виновници пропасти породице дра Св. Милетића, прије су ова два господина, а не Миша Димитријевић. Овај је посљедњи у несрећном часу био баш на мети, кад је чаша жучи прекинула, и кад су се Јашини очи закрвавиле. Ми пристамо дотичне котирије није смо, — али за то треба велико неваљалство, кад се цијела једна породица у такону нужду баци, да сина даље школовати не може. Ето до тога жалоснога стања помемута господина довели су породичу дра Св. Милетића

Љубезна господо, ваше дугачке покте можете лакше сакрити пред свијетом; свако зло дјело ваше лако можете од људи сакрити и свијет варати, али од Бога и оветника, нико није умакао, па као што ево видимо, неумакосте ни ви.

Догађаји оваки у животу једнога народа, не слуте ни најмање на добро! — При престојећим избором (sic!) за народноцрквени сабор клерикална странка не смије стојати скршеним рукама. Гдјегод нема изгледа да свога кандидата поставити може; мора она одсудно настојати, да се сви они кандидати обарају, које господо око „Враника“ препоручивала буду. Јер ваља и то знати, да се господо око „Враника“ не могу данас другојачије сматрати, него као руска официозна експозитура у Н. Саду. —

О смрти пок. Јована Иванишевића, београдски „Одјек“ има овај допис:

П р а г, 23 децембра.

Сматрам за дужност, да у кратко општем жалостан случај, трагичну смрт нашега младог и вриједног умјетника композитора Јована Иванишевића.

Јануара 2. по нов. 1890 г. договорише се г. г. Михаило Ненадовић, правник из Београда, Јован Милић, лекар из Котора, Оскар Волварски, правник из Иванчице (Моравска), да начине један излет тоцилајући се по леду на Вјатави у Кухебад, које мјесто лежи један сахат далеко од Прага. Споразумјени су се, крене се весело друштво око два сахата по подне на пут и приеје еретно к својој циљу. При повратку свратише узгред у село Подол (по сахата од Прага) гдје се задржаше 1 сахат (до 5 с. п. н.). Пошто се сумрачити почело, предлагаше М. Ненадовић, да се пјешке сувим путем врате; ал кад они не послушаше пошоше сви у друштво весело пут Прага. Али јаво не снава! Једва да су се одмакли неколико минута од обале и стигли на средину ријеке, проломи се лед и већ бијаху Иванишевић, Милић и Волварски у води, дочим се Ненадовић сретним случајем избави. И ако му већ бијаше једна нога у води, ал брзи покрет друге ноге донесе га ипак на тврди лед. Хтјеле, да помогне другима, баци зимски капут, не би ли се који за њ' ухватио. Но пошто лед на том мјесту бијаше тек два дана стар, пуцао је даље и он им се не погаше приближити, већ викаше за помоћ.

Милић међутим не изгуби свјест, и не будућ далеко од тврдог леда на брзо се сам избави. На вика Иванишевићу дође збиља помоћ, али на жалост бијаше Иванишевић већ под ледом. Волварски се пак држао још на површини и би спасен.

Мислећ' да ће боље, љепше,

На те краје одјецати.

Ал' нама је једно жао

Што даљина превелика,

Неће дати да чујемо

Звуке српског умјетника.

Можда да је Вишињег воља

Тако теби наредила,

Ил' те каква сила друга

Крају томе примамила.

Како било, — уздах тешки

За тобом се исто вије,

А земља ти била лака

Која по те од нас крије.

Ц е т и њ е, 12. Јануара 1890.

Б. Перовић.

Еј, не збори, ми те знамо

Још одка' је поста свијет,

Како си нам затрпала

Многу ружу, многи цвијет.

Али знади смрти клета

Можеш живот ти узети,

Ал' не можеш забранити

Да с не иде у рај свети.

И ова ће ловорика

Окитити рајеког стана;

А тебе ће што је скрши,

Навијеки бити мапа.

Ц е т и њ е, 13 јануара 1890.

Х.

МЛАДОМ КОМПОЗИТОРУ СРПСКОМ

† ЈОВАНУ ИВАНИШЕВИЋУ.

Као птиче из свог ги'језда

Хтједе у вје да се вишеш,

И к'о цвјетак тек процвали

Мномпром замиришеш.

Црна судба сусрете те

У заносном томе лету,

Те укиде млађан живот

Угледноме једном цвјету.

Тек што хтједе звучном лиром

Тужна срца да веселиш,

Ти се ето другом крају

Предалеком сада селиш.....

Да ти тамо хѓр аићелеки

Лири јасна пјесме прати;

Случај је одма пријављен код полиције. Тијело је нађено сјутра дан у јутру. Ствари је полиција запечатила и чека се даља наредба.

Тако се ето заврши живот младог човјека, нашег љубљеног друга и пријатеља, и наде његових родитеља. Престале дјеловање Србина умјетника, који је својим досадашњим радом много обећавао.

Б о ж и д а р.

ДОПИСИ.

Бар, 14 јануара. — Као и сваке, тако и ове године слављен је у овдашњој школи мушкој дан просветитеља српског Св. Саве.

Липем на Св. Саву по свршетку свете литургије окупило се је грађанство у школи, и одмах започето водосвешће. У то су и остали придозили на свечаност позвати чиновници и грађани, те се је и неочекиван број окупио.

Здање школско ће се је морала држати свечаност, било је по могућству што љепше прикићено, окићено и уређено. Бесједа и декламације бјеху нарочито за то изабране.

Неће бити сувишно, ако укратко овдје испишем унутрашњи изглед школе, у којој се и држала свечаност. — На уласку с једне и с друге стране школске собе, усмерена су била два ступца од зелене ловорике, који се више врата затвараху у полукругу, у ком блисташе слика Црногорског Господара Николе I. Свуд у наоколу школе повјешани лаворови ступци а у угловима њиховима слуштаху се тробојнице а у зачељу, опкољене нимним ровим вијеницама сјајаху слике Њихових Височанстава Кињаза и Кињатиње. Између њих под углом бјеше икона Светитеља Саве; на прочељу слика Др. Ђ. Натошевића; с десне стране полазак на Ђергевицу; а слијеве руски Цар Никола I са свитом.

О свечаности је овакав

програма:

1. „Убавој нам Црној Гори...“ пјевају ђаци
2. Бесједа о свечаности, говори г. уч. Рађеновић
3. „Ускликимо...“ — пјевају ђаци
4. „Српкиња“... декламује Љ. Илићковић уч. III р.
5. „Ој јуначка свијетла зоро“... пјевају ђаци.
6. „Роду“ декламује П. Чобовић уч. III р.
7. „Ком младих ужила...“
8. „Опориштај“ — декламују пет ученица: (Љ. Илићковића уч. III р.; Анђелина Кетковић уч. II р.; Марина Новаковић уч. II р.; Јоке Пејовића уч. II р. и М. Јововића ученица II р.)
9. „Брачково коло“... пјевају ђаци
10. „Србин“... деклам. Ф. Добрец уч. II р.
11. „Заставе се наше вију“... пјевају ђаци.

По свршетку тог програма могло се опазити на присутнима особито задовољство, које је, овдашњи пресвјетли Прабискуп пред свијема изјавио и ученике и ученице који су декламовали подарио даром од једног наполеона и по.

Учитељи овдашњи, видећи да ова школа у великом оскудијева у школским и поучним књигама покренули су се на ту мисао, да оснују овдје једну малу библиотечку, која ће бити сваком приступачна и са научне стране корисна. Та мисао пред стављена је слушаоцима, који је са задовољством усвојили, те се ето, приликом ово годишње св. Савске свечаности, од неколико добровољних прилога, који су истог дана уложени, поставио основ библиотеци, која ће носити име „школске библиотеке“. Г. Г. која се одазнаше овоме добровољним новчаним прилозима, јесу: Његова Пресвјетлост прабискуп барски III. Милиновић, потпомогао са 2 наполеона; Муго Бебов, кмет $\frac{1}{2}$ наполеона; окр. кап. Илија Г. Поповић $\frac{1}{2}$ наполеона; Др. Ђ. Петковић а. вр. 25 ф.; Командир Иво Новаковић $\frac{1}{2}$ наполеона; подкомандир А. Шкутић $\frac{1}{2}$ наполеона; кап. Иво Ђокан ф. 1.; кадија Усејин Сипа ф. 1.; поп Васо Вукотић ф. 5.; поп Саво Поповић ф. 2.; учитељ Рађеновић ф. 5.; учитељ Ненезић ф. 5.; Гђа учитељица М. Пејовића ф. 5.; Васил Дабиновић, писар ф. 5.; Јово Поповић секретар окр. суда ф. 3.; Т. Хајдуковић ф. 2.; Видо Рађеновић ф. 1.; Стево Новаковић ф. 2.; Саво Никић, телеграфист ф. 5.; Јаков В. Вретенчић, перјаник ф. 5.; Ђуро Г. Дабановић, ђак ф. 2.; Иво Третић ф. 2.

По свршетку свечаности у мушкој отишло се школском ђецом обојега пола у женску школу, где је чињено водосвешће на ком су присуствовали многи чиновници и други народ.

„Путник.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Ц е т и њ а, 20 јануара.

(Из Двора.) Његово Височанство Господар и Кињаз кренуо је у понедељник, 15 јануара, у Подгорицу. У пратњи Његова Височанства налазе се: Војни министар Г. војв. Илија Пламацац и Г. војвода Машо Врбица.

(Г. П. Д. Вурцељ,) секретар и руског послианства, кренуо је јутрос у

Даниловград, ради отварања у прошлуме броју споменуте болнице.

(Светосавска свечаност.) Као сваке тако и ове године, наша основна мушка и женска школа спремно дочека дан српског Светитеља и Просвјетитеља Св. Саве, да га достојно прослави.

У очи самог дана г. ј. 13 јануара, здавња наших основних школа бијаху сјајно окићена заставама српским и црногорским, а велика дворања женске основне школе била је управ умјетнички окићена: сликама, лаворним вијеницама, свијежм и умјетничким цријећем вјешито увезаним свиленим тракама, а тако исто улазак у здавније и у велику дворану. — Око пакита настојала је учитељица Госпођа Ј. Вицковићка, којој је потпомогао управљајући учитељ г. Илија Болевић и други.

Сјутри дан 14 о. м. послје 9 часова огласише звона саборне митрополитске цркве почетак божествене литургије, а на тај глас ученици и ученице основнијех школа, гимназије и богословско-учитељског завода са својим наставницима и наставницама, упуће се из школских здавнија к светој храму, Свете Госпође. Службу божју служио је Високопреосвештени Г. Митрополит, уз припомоћ свега цетињског свештенства. На служби божјој били су присутни: Његова Свјетлост Кињаз Петар А. Карађорђевић, министар просвјете г. Јован Павловић, министар војни г. вој. Илија Пламацац, чланови Великог Суда и други великодостојници. Послије свете литургије крене се литија од саборне цркве напред Свјетлог Двора пут здавнија основне школе. У сали, приређеној за свечаност, пред иконом Св. Саве, Г. Митрополит, свршио је свети обред водоосвешћења. И при светој обреду воде освешћења бјеху присутна горе споменута висока лица. Послије водоосвешћења, поздрави присутну високу господу и грађанство управљајући учитељ г. Илија Болевић, бесједом: „О Св. Сави.“ која се присутнијем са свим допала. За говором г. Болевића, заори се од ученика и ученица пјесма Св. Сави: „Ускликимо“... — Кад пјесма престаде започете декламације, а декламовали су: „Спашите“ ученик, Блажо Братичевић, „Дигите школе“ ученица, Даринка Пашваљан, „Груда Земље“ ученик, Мићо Вујадновић, „Зети“ ученица, Костантина Мариновић, „Барјактаровићи“ ученик, Церо Мартиновић и ученица Јелена Мрдовић. „Заставе се наше вију“ појали су сви ученици и ученице. Затим су декламовали: „Мали Црногорац“ мали ученик I. разреда Нико Марковић, „Молитва Св. Сави“ говорила је пред иконом Св. Саве, Анђе Јабучанин, која се изванредно присутнијем допала. Послије молитве, отијеваше ученици и ученице „Црногорску народну Химну“. — Судећи по лијеном говору учитеља, г. Болевића, по цјенију ученика и ученица и по разнијем декламацијама које смо оног јутра чули, можемо поуздано казати, да наше основне цетињске школе лијено напредују. Зато нека је хвала и господи учитељима и Госпођи учитељици Вицковићки.

Пошто је све у школи свршено, диже се Његова Свјетлост Кињаз Петар, Високопреосвештени Господар Митрополит и остала висока лица, и одоше из школе испраћени од грађанства. Затим је министар просвјете, г. Ј. Павловић, изволио подарити за усмену Светосавску прославу ученицима и ученицама по једну књигу. И овако сврши ова лијена српска слава Светитеља и Просвјетитеља српског, Св. Саве, у нашим основним школама.

А у нашој читаоници, у „Зетскоме Дому“?

Тачно у осам часова у вече лијене и простране дворане наше читаонице, дубком се испунише цетињског грађанства обојег пола, међу којим био је и царско-руски министар г. К. М. Аргиропуло са секретаром послианства г. П. Д. Вурцел-ом, наставници Њиховијех Свјетлости г. г. подковник Н. Р. Овејанин и проф. Циге.

Васцијели распоред оне вечери, изцрпен је највећом тачношћу. Говор проф. г. Живка Драговића: „О важности моралног васпитања у фамилији и у школи“ био је бурно поздрављен од стране публике непривидним одобравањем и плескањем руку. Наше „Пјевачко друштво“, показало нам је у свим комадима те су оне вечери испјевали — да се може све што се хоће! И проф. Јовановић и млади Руцковић, декламовали су сваки свој комад са вјештином највећом. Народна пјесма: „Свети Сава“, коју је Иво Бојичин узгусле испјевао, свакоме се допала и биће одиста сваки у себи рекао: Гусле моје овамо те мало... И разна народна српско-словенска „кола“ вјештачки су одиграна. Црногорски „оро“ више пута је онетован. И руско коло веома се допало, јер су га плесачи управ лијено одиграли а још љепше отијевали. А што да речемо о „фуси“, која се оне вечери, изван програма, у читаоници играла? Ова оригинална игра, жељети је да се што пријед у нашој читаоници позови са још другима, које би се могле додати. Пошто је вас распоред изцрпен, почела је „томбола“, и друге домаће и стране игре, које су до послје по ноћи трајале. Попашање свијех другова оне вечери било је одушевљено и весело. Управитељство читаонице није ништа од своје стране пропустило, да забава што љепше и што игда сјајније испадне. И постигло је своју циљ. Око декорација, управ укуси, настојао је друштвени секретар г. Нико Татар и други. Читаоничке дворане биле су освјетљене — а још. У пичем замјерке нијеси могао наћи, на ни у буфету, где је било доста хладна јестива, добра црмичког вина и свијежа пива из бачве. Све је било уредно у потпуноме реду. Једино што морамо опазити бива, да смо мало видјели од виших цетињских Госпођа којима смо се надали. И наша вина Господа, са малом изнимком, одицковали су се својим одуством. Да није због пичуленце?

(Руски дарови.) Високопреосвештеном Г. митрополиту Митрофану, јучер је Свјетјејши Синод из Петрограда брзојавио, да је послато нашем одбору 25000 (двадест и пет хиљада) рубаља, да се подијеле пострадалим од перодиче у Црној Гори.

(Читаоница Цетињска напредује.) Од почетка ове године опазка се у Читаоници нашој велики напредак. Број чланова њених нарастао је на 78, — цифра коју Читаоница још никад, од како постији, није постигла. Читаонице је премјештено у већу дворану с деснога прочеља „Зетскога Дома“, а билијар у мањој кабинетић. Собе се сад грију врло добро новим гвозденим пећима. Освјетљење може свакога задовољити. Забава, коју је Друштво приредило о св. Сави и о којој је ријеч на другом мјесту, служила би на част свакој и највећој Читаоници. Како чујемо, Друштво намјерава да приреди и другу забаву на три Јерарха. Желимо му најбоље успјех, а поврх свега да истраје у дојакошњој ревности, што много стоји до друштвене управе.

(Духовне проповиједи изван цркве.) Сјутра у недељу 21 ов. м. послје службе Божје говориће ученик III. разреда Богосл.-Учит. Школе Ристо В. Поповић бесједу: „О Клевети“. Бесједу Јована Јоветића критиковаће Лазар Јовановић. Апостол тумачиће Радван Врачар, а јеванђеље Милутин Татар.

(Инфлуенце) било је за прошлу недељу до 150 случајева на Цетиљу. И у Бару је, као што јавља там. окр. лекар, почела ове седмице, у Бјелопавлићима, где је доста народа, што ради на путовима, има и тежих случајева ове болести.

Документи.

У четвртак 21 децембра 1889 објавио је „Браник“ ове изјаве:

ИЗЈАВА.

Као умољени сједоци од стране г. Мише Димитријевића у спору између њега

и г. Јаше Томића због једног писма, чија екзистенција се у „Застави“ порицала а у „Бранику“ потврђивала, а о чијој садржини се г. Јаша Томић преко два своја свједока увјерио, и увријеђен нашао и задовољштину г. Мише Димитријевића потражио — ми смо се састали, да са г. г. др. Миланом Божеским и Живком Вулатићем као изасланицима г. Јаше Томића, ријешимо: да ли је г. Миша Димитријевић увриједио г. Јашу Томића, те према томе да ли му је дужан дати задовољштину.

Прије свега констатирано је, да заиста постоји једно писмо власништва „Заставе“, у ком се, осим приватне садржине, значај политичког листа „Заставе“ компримитира.

Пошто се у „Бранику“ увијек истицао тај други дио писма, који је од јавног значаја то смо ми изјавили, да г. Мише Димитријевић није увриједио г. Јашу Томића, јер се за г. Јашу Томића увреда у самом писму налази, које је признато за оригинал, а није утицајем г. Мише Димитријевића дошло у треће руке, нити је он то писмо јавности предао; те пошто нема увреде од стране г. Мише Димитријевића, неможе се тражити ни задовољштину од њега.

На приједлог г. г. изасланика г. Јаше Томића, да ову ствар уступимо другом суду, ми се нијесмо могли у томе сагласити, јер, по постојећем утврђеном обичају у сличним приликама, ми смо дужни тај спор ријешити, и само ако се наши манданти не задовоље са нашим ријешењем, могу именовати нове изасланике, који ће ову ствар поново у претрес узети.

Пошто дакле нијесмо се могли споразумјети, то смо и ми и г. г. изасланици г. Јаше Томића изјавили, да је наш задатак довршен.

О овом сајетовању је вођен записник, у ком се само укратко наводе захтјеви г. Јаше Томића и наша мишљења о томе, да ли је г. Миша Димитријевић увриједио г. Јашу Томића, и да ли му је дужан дати сатисфакцију. По пошмо смо ми — споразумно са повјереницима друге странке — утврдили, да се овај записник не предаје јавности, већ само да има да служи као информација г. г. Миши Димитријевићу и Јашу Томићу, то нијесмо у стању иети записник овде ни штампати. Исто тако обавезали смо се међусобно неопштавати садржај разговора, који је вођен између г. г. изасланика г. Јаше Томића и нас.

У Новом Саду 20 децембра 1889.

Др. Младен Јојкић.

Никола Јоксимовић.

ИЗЈАВА.

На изјављену готовост овога уредништва (у 148. бр. од 16 (28) децембра о. год.) да се код њега може читати изјављено писмо, из кога се најбоље види: како се долазило до уредништва „Заставе“ и по коју циљну, а нарочито то, да „Застава“ после Милетића није више могла бити орган странке — дошли су истога дана у уредништво „Браника“ г. г. др. Милан Божески и Живко Вулатић, прочитали су то писмо и увјерили су се не само о екзистенцији истог, већ су се потпуно обавијестили и о садржини му.

Данас та господа изјављују у „Застави“: 1. да то писмо г. Томић није писао, нити је исто на њега управљено; 2. да у цијелом писму нема ни помена о г. Јашу Томићу.

Пошто се то писмо данас у мојим рукама налази, и пошто сам га ја поменутој господи показао, морам на ову њихову изјаву ово констатовати:

1. Да у „Бранику“ није нигда ни тврђено, да је то писмо г. Томић писао или да је на њега управљено.

2. Исто тако да није нигда ни тврђено, да у поменутом писму има помена о г. Јашу Томићу.

Али 3. Да се из поменутог писма јасно види то, каквим се обзирама г. 1884. власништво „Заставе“ руководило у расплагању са листом.

4. Да се из истога јасно раазнаје, да је од са свим узгредних околности најприватније природе зависило, оће ли „Застава“ два мјесеца дуже или мање служити као орган кининском програму, и да ли ће му као такав у опште служити или не.

5. Да то писмо показује, како је у оваквим околностима „Застава“ онда могла доћи у свачије руке, те да по томе није никаква велика заслуга г. Томића, што је „Заставу“ из Београда руке у своју зграбио.

И на пошљетку имам још и то да констатујем:

6. Да су се г. г. повјереници г. Јаше Томића још и о томе увјерили, да нијесам ни ја писац тога писма, нити је исто чак — боже сачувај — на мене управљено.

И кад сам све то констатовао, онда морам још примјетити, да према томе све оно не стоји, чиме је хтио г. Ј. Томић у 195. броју „Заставе“ од о. г. да нам залуши уста, а наиме, да су наше тврђење „клевете“, да ми „лажемо“, да смо „безстидници“, те да с тога „он људе око „Браника до крајности презире.“

Ја, који данас стојим на челу листа

и гледам с поносом и са највећим задовољством, како се око овог листа из дана у дан све више и више прибира све оно, што је боље и честитије, све што је умије и моралије у нашем народу, а с друге стране видим умиу и моралну голотињу Томићеве „Заставе“ — немогу доста да се пачудим овој манији, г. Ј. Томића!

Како наона о морално мјерило има г. Ј. Томић, — о томе нека суди беспристрасна публика. А ја после свега горе наведенога, имадем о њему већ свој суд, по коме сам дужан, да са људма од овакве моралне вриједности једанпут за свагда прекинем.

У Новом Саду, 20. децембра 1889.

Миша Димитријевић.

Документи

У оци крвавог дјела свога уредника допијела је „Застава“ ове списе:

ИЗЈАВА

На вијест, печатану у „Бранику“ од 16. (28.) децембра о. г. да је у уредништву истог листа стављено на општи увид једно писмо, које г. Јашу Томића објеснашћавало и од кога би се садржине г. Јаша Томић сам пред собом црвенити морао, изјављује мо, да смо то писмо у оригиналу прочитали, те констатујемо:

1. Да то писмо г. Томић није писао, нити је исто на њега управљено.

2. Да у цијелом писму нема ни помена о г. Јашу Томићу.

Издајући ову изјаву на молбу г. Јаше Томића, потписујемо је

У Новом Саду, 19. дец. 1889.

Др Милан Божески.

Живко Вулетич.

У свези с овом изјавом добио сам од својих појвереника г. др. Милана Божеског и Живка Вулетича као резултат даљег преговарања записник, ког ниже саопштавам.

У Новом Саду, 19. дец. 1889.

Јаша Томић.

ЗАПИСНИК

узети у Новом Саду 18 (30.) децембра 1889. год. у часној размирици између г. Јаше Томића и г. Мише Димитријевића.

1. Др. Милан Божески и Живко Вулетич, као изасланици г. Јаше Томића који се налази увијешеним, писмом. првједни пут споменути у „Бранику“ од 16. (28.) децембра о. г. захтјевају, да се међусобно утврде услови сатисфакције, коју би имао г. Миша Димитријевић дати

2. Др. Младен Јокић и Никола Јоксимовић, као изасланици г. Мише Димитријевића, изјављују, да они у поменутом писму не налази никакве увреде нанесене г. Јашу Томићу, те према томе ни разлога никакве сатисфакције од стране г. Мише Димитријевића.

3. На предлог изасланика г. Јаше Томића, да се рјешење те ствари повјери часном суду (Ehrengath) изјављују изасланици г. Мише Димитријевића, да према њиховом мишљењу, израженом у 2 танди не налазе мјеста ни томе.

Према свему горе наведеном изјављују потписани изасланици обе странке, да њихов мандат у овој ствари престаје.

У Новом Саду, 18 (30.) дец. 1889.

Др. Милан Божески,

Др. М. Јокић,

Живко Вулетич,

Ник. Јоксимовић.

ЧИТУЉА

Примили смо ову објаву:

Вршачка*) ернека православна црквена општина, уважавајући заслуге врло покојника **МИШЕ ДИМИТРИЈЕВИЋА**, који је 23. децембра т. г. у Новом Саду од кривичке руке погинуо, приређује у спомен му на нову годину после св. литургије парастое, па који се поштовано грађанство овим учтиво позива.

Вјечна му успомена!

*) Јаша Томић родно се у Вршцу.

Друштва и Забаве.

Позив на свечаност коју приређује друштво подгоричке читаонице на дан свога ослобођења 27. јануара 1890. год. у просторијама основне школе.

Улазне цијене од особе: I-ви ред фиорин 1; — II-ги ред 40 новчија; — ета јање 20 новчија.

Почетак тачно у 7 сати у вече.

Чист приход у корист читаонице.

РЕД СВЕЧАНОСТИ.

Први дио:

1. Пригодна бесједа, говориће г. Л. Пинтезић.

2. „Радо иде Србин у војнике“... Композиција дра Пачуа, пјева хор добровољног позоришног друштва, а пратиће на виолину г. Ф. Вимер капелник војене музике.

3. Непобјеђени од Ал. Тенисна, декл. Филип Ненезић ученик IV разреда основне школе.

4. „Онама онама!“ композиција од Маринковића, пјева хор добровољног поз. друштва, а пратиће на виолину г. Ф. Вимер капелник војене музике.

5. Издајци! пјесма З.-Ј. Јановића, декламује г. С. Гвозденовић.

6. „Хеј Словени“... композиција од Јенка, пјева хор добровољног позоришног друштва, а пратиће на виолину г. Ф. Вимер капелник војене музике.

7. Гусларева смрт, пјесма З. Ј. Јановића, декламује г. Божо Бегојевић.

8. „Убавој нам“... композиција Ј. Иванишевића, пјева хор добровољ. позор. друштва, а пратиће на виолину госп. Ф. Вимер капелник војене музике.

Братки одмор.

Други дио:

9. „Балканска Царица“, драма у три радње од Николе I. представљају чланови добровољног позоришног друштва. Редитељи г. Б. Стефанели, марвени лекар и Нешо Сташић. Шантаће г. Лазар Врбича.

Л и ц а:

Иван-бег Црнојевић, господар Зетски, г. Марко Шпадијер. — Ђорђе Црнојевић, наследник пријестола, г. Захарије А. Гвозденовић. — Станко Црнојевић, млађи син Иван-бегов, г. Божо Ј. Бошковић. — Кнез Деан, владетели Зетски, г. Стеван Ранковић. — Властелин Перуи, владетели Зетски, г. Михаил С. Врбича. — Даница, кћи Перупова, госпођица Катарина Ајхнерова. — Марта, њена другарица, госпођица Јаница Шћеновић. — Ибраим ага, посланик цара Мурата, г. Божо Ј. Белојевић. — Војвода Лале, г. Ристо Павићевић. — Војвода Пино, г. Марко Златичанин. — Војвода Кресо, г. Петар Чојановић. — Војвода Хото, г. Спасо М. Гвозденовић. — Војвода Весо, г. Илија Шћеновић. — Војвода Оливер, г. Милија Белојевић. — Војвода Дабички, г. Коста Станић. — Војвода Балета, г. Божо Белојевић. — Војвода Остоја, госп. Нешо Зеџ. — Канетан Јован, г. Томо Ј. Бошковић. — Старац пророк, г. Захарије Радичевић. — Угљеша и Иво, сауге Станкове, г. Јово Благовић и г. Јован Пејановић. — Гуслар, г. Јован Пејановић. — Први рањеник, г. Спасо М. Гвозденовић. — Други рањеник, г. Јово М. Пејовић. — Један часник г. Саво Роговић. — Први војник, г. Захарије Роговић. — Други војник, Коста Станић. — Трећи војник, г. Ристо Павићевић. — Осман паша, господин Мустафа Адишметовић. — Селим паша, госп. Аблах Лумановић. — Један бег, госп. Етхем Водопић.

Братки одмор.

Трећи дио:

10. Бранково коло, композиција дра Пачуа, пјеваће хор добровољног позоришног друштва, а пратиће на виолину г. Ф. Вимер, капелник војене музике.

Подгорница, 17. јануара 1890.

Управа Читаонице.

РАЗНЕ БИЉЕШКЕ

(† Војвода Амадео од Аосте.) Као што главн наш телеграм у пронасто-ме броју „Гласа Црногорца“, на 6 о. м. умрло је: унук Карла Алберта пок. краља пјемонтског, син Виктор Еманујила, прије Краља пјемонтског, последице краља уједињене Италије, а брат Умбертов, данашњег Краља италијанског: војвода Амадео Фердинандо Марија. Војвода од Аосте родио се у Торину на 18 (30) маја 1845. Младе дане проживио је у родном мјесту — у Торину. У рату за ослобођење Италије 1859 године био је млади војвода у сардинској војска. У рату 1866 против Аустрије, борио се млади војвода најхрабрије и био је лако рањен код Кушто-це. Послије је прешао у италијанску маринару и постао је Кантресадири-лом. На 18 (30) маја 1867 године оженио се са принцесом Маријом Кери Еманујила дал Поцо дела Кветериа, рођеном 28 јула (9 августа) 1847 године. У италијанској војсци био је најсватичнија личност. Послије пада бурбонске династије у Шпанији, у септембру 1868 године, пошто разне кандидатуре за шпански пријесто не ма-доше успјеха, изабраше кортеси 4 (16) септембра 1870 године војводу од Аосте за шпанског Краља, а 22 новембра (4 децембра) потписани су у Фиренци у палацо

Пити службени акти, којим је војвода од Аосте изјавио, да се прима круне шпанског краља као Краљ Амадео I. На 21 децембра 1870 (2 јануара 1871 године) стигао је Амадео у Мадрид, послије неко-лико дана него ли Шпансколи уморише генерала Прима, у којег се Амадео на-као у једину и најбољашину своју потпору. Као што у оно доба бјеху у Шпанској бурли и неуређени односи, кушао је млади Краљ, да нередима учини крај, позива-јући на владу све редом поје разних монар-хичних странака, али му ништа не поможе, јер немогаше увјерити ни осигурити пријестола шпанског. У ноћи између 6 и 7 (18-19) јула 1872 год. покушање Шпанско-ци да уморе Краља Амадея и Краљицу Марију, осим тога биле су Краљу већ додијале страначке и дворске интриге, сипетке свештениства, финансијске неприли-ке и ширење карлистачког устанка, те увје-рен, да туђа династија неможе никако укоријенити се у Шпанији, на 31 децембра 1872 (12 јануара 1873) својеволно одрекао се шпанског пријестола. Истог дана оде са Краљицом Маријом из Мадрида у Лиса-бон. На 18 фебруара (2 марта) оде из Лисабона у Италију и пријео је у Ђено-ву на 24 фебруара (8 марта) 1873 године. Док је ступио на италијанско земљиште, одрекао се је краљског наслова. Његов отац, краљ Виктор Еманујил, именовао га је генералом и повратио му сва евентуална права на пријесто на који се био одрекао, поставио шпанским Краљем. Жена војво-де од Аосте, принцеса Марија, умрла је у Сан Рему на 27 октобра (8 новембра) 1876. Од ње су остала 3 сина, праћеници: Еманујил, Виктор и Јудвик, који сви живе. Отрагу двије године оженио се други пут војвода од Аосте, принцесом Летицијом Бонапарто. Војвода од Аосте љубио је и био је љубљен од свега италијанског народа. Пошљедње му ријечи бјеху, „да жали што тако рано мора умријети, а да није могао послужити своје отачеству овако како је желио“. Сви италијански листови, без разлике странака, пошветилине умрлом војводи од Аосте најсватичније некрологе; све италијанске вароши биле су достојно заступане при сироводу у Торину. Сировод био је у Торину на 10 о. м. а последице сировода опесено је мртво тијело и сахрањено, у присуству Краље-вом, у базилици у Суперги — близу Торина.

(Споменик Бајроу у Атини.) Пријед двије године подигли су Грци спо-меник Бајроу у Кфеу. Као што грчки ли-стови јављају, грчка влада намјерава поди-гнати други споменик Бајроу у Атини. Чувени и богати атински трговац, Шилици Стефанидес, поклопио је свом родном мјету, вароши Атини, споменик на дар. Споменик ће представљати кин Бајронов, израђен из мермера са разним алегоричним групама

наокколо, а вриједиће око 100000 франака. Споменик ће бити брзо готов, али још није одређено мјесто на коме ће се поди-гнати.

(Нова имена мјесеца и дана у бразилској републици.) Влада, нове бразилске републике укинула је доја-кошње називе дана и мјесеца у години, да уништи сваку свезу између цркве и држа-ве. Од сада се зову у Бразилији данн овако: Хоманиди (педјежа) дан људи, ма-риди (дан дјевојака), патриди (дан отаца), филиди (дан синова), фратриди (дан браће), имиди (дан домова), матриди (дан матера). Имена мјесеца су ова: Мојсије, Омер, Аристотел, Архимеде, Цесар, апостол Па-вло, Карло Велики, Данте, Гутенберг, Шекспир, Декарт и Фридрих Велики. Ове називе посвојила је република из једног дјела француског филозофа Августа Комт а.

ТЕЛЕГРАМИ „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА“.

(Стигли при закључку листа.)

ПАЗИЗ, 20 јануара. — „Figaro“ јавља, да је козачки поп Ачинов по-стао архимандрит и добио као најбо-гатији намастир у Криму.

ПАРИГРАД, 20 јан. — Глас о побуни у Техерану измишљен је.

БЕРЛИН, 20 јан. — Службени лист јавља, да је кнезу Бисмарку, по његовој жељи, одузето министарство трговине и повјерено Берлинцу.

ПАЗИЗ, 20 јан. — „France“ из-јављује да су се министри договорили у погледу стављања под суд управни-ка „comptoir d'escompte“ а и „société de metaux“. Иза тога није било поли-тичког догађаја.

БЮГРАД, 20 јан. — Г. Гањро Вуковић предао је данас кр. Намјес-ницима, у свечаној аудијенцији, своје-ручно писмо Његова Височанства Кља-за Николе I.

Сјутра ће бити, у почаст Г. Га-вра М Вуковића, велики објед. при-коме ће бити кр. Намјесници и сви министри. Обавијештени кругови ми-сле, да ће Г. Вуковић пријавити ско-ри долазак Његова Височанства у Бь-оград.

ГОДИШЊИ ИЗВЈЕШТАЈ

болнице Данила I. за 1889 годину.

О И Ш Т И П Р Е Г Л Е Д.

Мјесеци.	Затекло се.			Прим-љено.	Свега лежало.			И з а ш л о.						Свега изашло.	Заоста-ло.
	Муж.	Жен.	Свџа.		Муж.	Жен.	Свџа.	Муж.	Жен.	Свџа.	Муж.	Жен.	Свџа.		
Јануар	12	214	11	415	23	629	8	1	9	3	3	1	1	11	213
Фебруар	12	416	9	211	21	627	5	2	7	3	3	2	2	10	212
Март	11	415	21	324	32	739	9	1	10	4	4	2	6	1	218
Април	14	317	14	216	28	533	5	1	6	7	2	2	3	4	320
Мај	11	213	32	941	43	1154	17	4	20	7	2	9	2	1	127
Јун	16	521	15	823	31	1344	5	6	11	12	2	14	1	1	18
Јул	13	518	16	925	29	1443	9	3	12	8	1	9	3	2	120
Август	9	817	20	1234	29	2049	11	8	19	4	2	6	1	1	316
Септембар	14	620	29	433	43	1053	24	2	26	4	1	5	—	1	129
Октомбар	14	721	20	828	34	1549	21	8	29	2	1	3	1	1	124
Новембар	10	414	12	618	22	1032	11	4	15	3	1	4	—	1	519
Децембар	8	513	18	523	26	1036	11	2	13	2	—	2	—	1	113

У години 1889 лежало је свега 316, од којих су 235 мушких, а 81 женска. Оздра-вило је 198, поправљено 74, неизлечено 24, а 20 их је преостало на лијечење.

Сума дана, што су болесници у шпиталу провели, износи 7720, које кад се разди-јели на њих 316, доћиће на сваког болника средња цифра 24 и по дана.

Умрло их је 14. Процент умирања је према овоме 4,4%.

Лежало је у болници 11 од трбушног тифуса. Кад се узме у обзир и неколико случајева овдје у вароши и по неким селима, онда се може рећи да је у 1889 години био мал епидемија тифуса, највиднија последице епидемије ове изразне болести у вријеме рата 1875—8 године. И ова мала редња тифуса и напредна грозничавост по цијелој Црној Гори стоје вјероватно у некој узрочној свези са необичном сушом и перодичном, као и ретким у нас отсуством сјеверних вјетрова љетом и јесени 1889 године.

Од главних хирургичких радова, не рачунајући епитије, за годину могу се спо-менути:

Седм случајева камена у мјехуру. Шест је оперисано (оздравили), а један је умрло не дочекавши операцију. Ампутирана нога испод кољена 1; навијешена ишчашена рука у рамену 1; ексарткулација прсти на руци 3; tenotomy 3; савињене зеније усне 3; изирављен нос (ринопластика) 1; удаљен рак с усана у 6; изирављена трахеотомија (прорезавање грла) 1; учињена операција укљештене ките (herniotomy) 1; овариотомија 1; вађење миктуса из прениј анастом Дијелафа 3. Осим других очних операција било је излечења катаракте 11.

Од ријетких болести у науци описана су 2 случаја из наше болнице у руском „Медицинском обогријењу“ за 1889 г. N-го 11.